

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS**

S P R I E D U M S

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 26.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Karnīte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „EXTRA CREDIT” pieteikuma par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2021.gada 22.novembra lēmuma Nr.21-pk atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 22.novembrī Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – centrs) pieņēma lēmumu Nr.21-pk (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolēma (*lietas 14. – 22.lapa*):

1) uzlikt tiesisko pienākumu izbeigt Lēmumā konstatēto negodīgo komercpraksi – pārtraukt Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.², 4.⁴ un piecpadsmitajai daļai neatbilstošas maksātspējas vērtēšanu, pieļaujot situācijas, kad patērētājiem tiek piedāvāti kredītu produkti ar atmaksu vienā maksājumā un/vai grafikā, kad pēc visu ikmēneša kredītu maksājumu izpildes patērētāju rīcībā nepaliek pietiekams līdzekļu daudzums ikdienas vajadzību segšanai;

2) noteikt pienākumu nodrošināt pieteicējas īstenotās komercprakses atbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.², 4.⁴ un piecpadsmitajai daļai, pieteicējai patērētāju maksātspējas izvērtēšanas procesā nosakot patērētāju ikmēneša summas un/vai grafika maksājuma lielumu, vadoties no centra Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.², 4.⁴ un piecpadsmitās daļu interpretācijas, kas detalizēti 2021.gada 13.aprīļa

vadlīnijās „Patērētāju spējas atmaksāt kredītu novērtēšanai kredītu devējiem, kas sniedz kreditēšanas pakalpojumus patērētājiem” (turpmāk – Vadlīnijas) ietvertajiem pamatprincipiem, kas paredz:

2.1) Vadlīniju DSTI tabulas „Ieteicamais maksimāli pieļaujamā kredīta maksājumu apmēra aprēķins patērētājam” (turpmāk – Vadlīniju DSTI tabula) pielietojumu;

2.2) vai alternatīvo risinājumu – pārliecināties par patērētāju maksātspēju ārpus Vadlīniju DSTI tabulā noteiktajiem limitiem (tai skaitā izmantojot citu vērtēšanas metodoloģiju) atļauts, izvērtējot patērētāja individuālos regulāro izdevumu paradumus un apmērus (piemēram, vērtējot bankas kontu izdruku), tai skaitā, noskaidrojot apgādājamo skaitu, iespējamās ires maksājumus, kā arī izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes publicētos datus par vidējiem patēriņa izdevumu apmēriem attiecīgajā izmaksu kategorijā MBG090. Patēriņa izdevumu sastāvs un struktūra pēc galvenā pelnītāja vecuma un dzimuma vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī (*euro*, %). PxWeb (csb.gov.lv);

3) noteikt pienākumu pieteicējai tās patērētāju maksātspējas izvērtēšanas procesā izmaiņas veikt ne vēlāk kā 30 dienu laikā no Lēmuma pieņemšanas brīža, iesniedzot centram rakstveida pierādījumus par Lēmuma izpildi.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[1.1] Lietā ir gūti pierādījumi, ka pieteicēja, lai arī formāli ir izpildījusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.⁴daļā noteikto prasību, tā piešķirusi kredītus summu apmēros, kuru izvērtējums liecina, ka kredīta saistību izpildē saskaņā ar līguma noteikumiem varētu rasties problēmas, proti, patērētāju rīcībā tiek atstāti līdzekļi, kas nav pietiekami ikdienas vajadzību segšanai pēc visu kredītu nomaksas. Līdz ar to, iestājoties kredīta galējam atmaksas brīdim, patērētājs nonāk izvēles priekšā gadījumā, ja viņš tajā brīdī pat ir saņēmis regulāros ikmēneša ienākumus – veikt saistību izpildi un palikt ar ikdienas vajadzību segšanai nepietiekamiem iztikas līdzekļiem vai nepildīt saistības, labākajā gadījumā tās pagarinot, bet saglabāt sev iztikas līdzekļus.

[1.2] Spējas atmaksāt kredītu izvērtēšana pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas, ir komercprakse Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma izpratnē, jo konkrētās darbības ir atzīstamas par tādām, kuras ir tieši saistītas ar pieteicējas pakalpojumu, proti, patēriņa kredītu sniegšanu patērētājiem. Centrs pieteicējas īstenoto komercpraksi vērtējis no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa. Turklāt uzsverams, ka pieteicējai, īstenojot komercpraksi, ir jāņem vērā, ka par profesionālajai rūpībai atbilstošu un par godīgu uzskatāma komercprakse, kas tiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispārārtīgai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam. Viens no būtiskiem kritērijiem, lai praksi atzītu par profesionālajai rūpībai atbilstošu, ir tās atbilstība normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, tai skaitā patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšana atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumam.

[1.3] Centrs norādījis, ka patērētājs ir mazāk aizsargātā līgumslēdzējpusē un nav profesionālis kreditēšanas jomā, līdz ar to ne vienmēr izprot savas saistības un iespējamās

sekas. Turklāt nodoms aizņemties un iegūt līdzekļus kādai vēlmei vai nepieciešamībai rada atkarību aizņemties atkārtoti, tādēļ patērētājs var nepietiekoši izvērtēt vai pārvērtēt savas iespējas. Šādā situācijā kredīta devējam jāizrāda profesionālā rūpība, atbilstoši izvērtējot patērētāja iespējas atdot aizdevumu un izsniegtot tikai tādu, ko patērētājs, visticamāk, spētu atmaksāt. Pieteicējai kā profesionālei patērētāju kreditēšanas nozarē, īstenojot komercpraksi, ir pienākums rīkoties labā ticībā un ievērot visu tai saistošo normatīvo aktu prasības, tajā skaitā arī pieteicējas apstiprinātās iekšējās procedūras.

[1.4] Atbilstoši profesionālās rūpības prasībām maksātspējas vērtēšanā būtiska ir gan kredītriska novērtēšana komersantam, gan paša patērētāja grūtību līmeņa novērtēšana atmaksāt kredītu. Būtiski, lai patērētāja maksātspējas vērtēšanā par pamatu tiek ņemti patērētāja patiesie ienākumi un patiesās izmaksas, neradot pārmērīgu risku, ka patērētājam var nākties ieķīlāt vai pārdot savu īpašumu, lai atmaksātu kredītu, var nākties būtiski ierobežot savus ikdienas tēriņus pamatvajadzībām. Kopumā patērētāju kreditēšana ir būtisks un patērētājiem vajadzīgs pakalpojums, tomēr maksātspējas vērtēšanas procedūrām jābūt pietiekamām, lai pēc iespējas novērstu kredītu piešķiršanu patērētājiem, kuru situācija pēc kredīta saņemšanas, visticamāk, pasliktinātos. Profesionālā rūpība prasa komersantiem tāda līmeņa rūpību, lai atturētu patērētājus paņemt kredītus, ko tie nevar atmaksāt.

[1.5] Centrs uzskata, ka pieteicēja ir īstenojusi profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi. Proti, piecās kredītlietās no desmit piešķirot aizdevumus patērētājiem tik lielā apmērā ar atmaksas nosacījumu 2-1 maksājumā 30 dienu termiņā, ka, iestājoties to galējam atmaksas termiņam pēc 30 aizdevuma lietošanas dienām, saistību izpildes gadījumā patērētāja rīcībā paliek mazāki iztikas līdzekļi nekā Centrālās statistikas pārvaldes aprēķinātie vidējie mājsaimniecības izdevumi uz vienu mājsaimniecības locekli, proti, patērētāji tiek atstāti ar mazākiem iztikas līdzekļiem ikdienas vajadzību segšanai nekā valstī aprēķinātie. Savukārt vienā kredītlietā saistību izpildes gadījumā patērētāja rīcībā paliek mazāki iztikas līdzekļi nekā Ministru kabineta 2010.gada 30.marta noteikumu Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” (turpmāk – Noteikumi Nr.299) 2.punktā noteiktais iztikas minimuma sliekšnis (130 *euro*), zem kura persona var tikt atzīta par trūcīgu, kas dotu tiesības pretendēt uz valsts un pašvaldības atbalstu.

Centrs norādījis, ka attiecīgā komercprakse varēja negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja ekonomisko rīcību, tā kā patērētāji varēja pieņemt tādus lēmumus par aizdevuma līguma noslēgšanu, kādu citādi patērētāji nebūtu pieņēmuši. Atbilstoša maksātspējas vērtēšana atturētu patērētājus paņemt kredītus, ko tie nevar atmaksāt, tādējādi izvairoties no daudzām iespējamām negatīvām sekām patērētājiem.

[1.6] Pieteicējas rīcībā, kreditējot patērētājus par lielākām summām nekā tas ir noteikts centra vadlīnijās, ir vērojamas arī tirgus konkurences kropļošanas pazīmes. Proti, ja visa patērētāju kreditēšanas nozare (gan banku, gan licencēto patērētāju kreditētāju nozare) darbojās pēc vienotiem vispārpieņemtiem uzraudzības iestāžu noteiktiem kritērijiem, savukārt pieteicēja kā vienīgais tirgus dalībnieks piešķir aizdevumu summas, kas pārsniedz vadlīnijās noteiktos ierobežojumus attiecībā uz saistību/ienākumu attiecību un minimālajiem patērētāju

rīcībā atstājamajiem iztikas līdzekļiem. Tāpat arī pieteicēja tās jaunajiem klientiem un/vai esošajiem klientiem akciju ietvaros piedāvā bezmaksas īstermiņa aizdevumus, kuri pēc to izsniegšanas saskaņā ar pastāvošo normatīvo aktu regulējumu nekavējoši ir jāreģistrē kredītinformācijas biroju datu bāzēs, tad, iestājoties saistību atmaksas brīdim un patērētājiem nespējot tās atmaksāt, ir radīta situācija, ka patērētājiem liegta iespēja saistības pārkreditēt arī pie cita kredīta devēja, jo pieteicējai atmaksājamās summas lielums pārsniedz uzraudzības iestāžu noteiktos kritērijus jaunā aizdevuma saņemšanai saistību refinansēšanai, kurus cits kredīta devējs neuzdrošinās pārkāpt, darbojoties atbilstoši normatīvajiem aktiem.

[1.7] Pieteicējas rīcība klasificējama kā smags pārkāpums un kura būtību raksturo būtiska ietekme uz sabiedrības/patērētāju kolektīvajām interesēm un skar/var skart plašu patērētāju loku.

[1.8] Centrs lēmuma pieņemšanā ir ņēmis vērā to, ka pieteicēja formāli ir izpildījusi centra izvirzītās prasības, kā arī lietas izskatīšanas laikā ir mainīts normatīvo aktu regulējums attiecībā uz patērētāju spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanu un spēkā stājušās jaunās Vadlīnijas.

[2] 2021.gada 27.decembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums, kurā tā lūdz atcelt Lēmumu, jo uzskata to par prettiesisku un nepamatotu (*lietas 3. – 11.lapa*).

[2.1] Pieteicēja uzskata, ka centrs nepareizi piemēro un interpretē tiesību normas, kas regulē un nosaka pieteicējas kā kredītdevēja pienākumu un tiesību apjomu patērētāju maksātspējas izvērtēšanas ietvaros. Lietā nav un nevar būt strīds, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹ un 4.⁴daļa uzliek pienākumu pieteicējai kā kredītdevējam izvērtēt attiecīgā patērētāja spēju atmaksāt kredītu – pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas saņemta no patērētāja, un, ja nepieciešamas, uz ziņām no datubāzēm. Otrkārt, pienākums kredītdevējam izvērtēt aizņēmēja maksātspēju Latvijas tiesībās ir ticis pārņemts no Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 23.aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītliģumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (turpmāk – Direktīva 2008/48/EK) tādēļ tā pilnīgai izpratnei ir saprātīgi un pieņemami aplūkot minētajā direktīvā noteikto.

[2.2] Pieteicēja norāda, ka ir nepieciešams ņemt vērā gan to, ka likumdevējs ir vēlējies noteikt zināmu rīcības brīvību kredītdevējiem, gan to, ka pēc būtības gan Direktīva 2008/48/EK, gan arī Latvijas tiesību normas kā primāro informācijas iegūšanas avotu izceļ tieši patērētāju, atstājot kreditora ziņā veikt analīzi un izvērtēt, vai patērētāja sniegtā informācija ir pietiekoša. Pieteicējas ieskatā, izpratne, ka likumdevējs primāri ir noteicis patērētāju kā informācijas iegūšanas avotu, atbilst ne tikai Direktīvas 2008/48/EK mērķiem, bet arī veidam, kādā likumdevējs ar minēto direktīvu ir vēlējies attiecīgo procedūru iedzīvināt dalībvalstu nacionālajos regulējumos. Turklāt šāda prakse ir uzskatāma gan par samērīgu ar katra aizņēmēja tiesībām uz privāto dzīvi, jo sniedz iespēju patērētājam pašam izvēlēties avotus, kas tiek darīti zināmi kredīta devējam, gan arī efektīvāku, jo samazina kredītdevēja administratīvā resursa lietošanu.

[2.3] Pieteicēja uzskata, ka Lēmumā ir izdarīts kļūdainš secinājums, ka pieteicējas patērētāju maksātspējas izvērtēšanai pielietotā ieņēmumu – izmaksu metode, balstoties uz pašu patērētāju sniegto informāciju par izdevumiem, koriģējot tos atbilstoši pieteicējas noteiktajam minimuma sliekšnim 130 *euro*, taču dokumentāri nepārlicinoties par patērētāju sniegtās informācijas pareizību, ir pretrunā Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktajam. Pieteicējas ieskatā, centrs pie šāda secinājuma ir nonācis tādēļ, ka lietā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas nav tikušas interpretētas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 17.pantā noteiktajām metodēm. Lietā nav un nevar būt strīda, ka, interpretējot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normas, izmantojot visas interpretācijas metodes, ir iespējams nonākt pie viena rezultāta, ka kredītdevējam ir jāvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz informāciju, kas ir saņemta no patērētāja.

[2.4] Lai gan centra vadlīnijas nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir centra kā uzraudzības iestādes viedoklis par tiesību normu interpretāciju, pieteicēja ir izpildījusi tajās norādītos vispārīgos pamatprincipus par patiesas un pietiekamas informācijas saņemšanu par patērētāja ienākumiem, ienākumu vēsturi, izdevumiem un saistībām.

[2.5] Pieteicēja uzskata, ka Lēmumā izteiktie apgalvojumi par to, ka pieteicējai, izmantojot patērētāja brīvo līdzekļu apjoma noteikšanas metodi, ir jāizvērtē patērētāja bankas konta izdruku, vai ka pieteicēja dokumentāri nepārlicinās par patērētāju sniegtās informācijas pareizību, ir nepamatoti.

[2.6] Attiecībā uz kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu norādāms, ka tā pēc būtības ir pielīdzināma kredītiestāžu sniegtajam pakalpojumam – kredītkartei, kur pēc būtības tiek piedāvāts patērētāju kredīšanas pakalpojums ar iespēju ik mēnesi maksāt tikai procentus par aizdevuma lietošanu, bez obligāta pienākuma segt visu vai daļu pamatsummas, kā arī ar nosacījumu atmaksāt visu izsniegto aizdevumu termiņa beigās jeb faktiski pagarināt aizdevuma atmaksas termiņu. Tādēļ pieteicēja centra izteikto vērtējumu, ka kredīta atmaksas termiņa pagarināšana liecina par pārvērtētu maksātspēju, uzskata par nepamatotu, jo kredīta atmaksas termiņa pagarināšana pēc būtības, mērķa un procentuālā apmēra ir pielīdzināmas kredīta lietošanas procentiem, nevis saistīta ar iespējamu neatbilstošu patērētāja maksātspējas izvērtēšanu gadījumā, ja patērētājs izvēlas pagarināt kredīta līguma termiņu.

[2.7] Pieteicēja uzskata par nepamatotu centra Lēmumā pausto viedokli par pieteicējas maksātspējas vērtēšanu, kas balstīts uz mērķtiecīgi desmit izvēlētu kredītlietu vispārīgumu attiecībā uz pieteicējas komercpraksi.

[3] 2022.gada 27.janvārī tiesā saņemts centra paskaidrojums par pieteikumu (*lietas 44. – 49.lapa*), kurā tas norāda, ka pieteikumā minēto noraida pilnībā, vienlaikus norādot, ka centrs Lēmumā ir sniedzis pamatojumu par konkrētās lietas faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, un ir norādījis apsvērumus Lēmuma pieņemšanai, tādēļ atkārtoti neizklāsta jau Lēmumā norādītos apsvērumus.

[4] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.¹panta pirmajai daļai, administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt atbilstoši Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmajai daļai administratīvo lietu tiesa var izskatīt rakstveida procesā, ja iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Tā kā tiesa, sagatavojot lietu iztiesāšanai un pārbaudot lietas materiālus, nekonstatēja tādu apstākļu esību, kas būtu par šķērslī lietas izskatīšanai rakstveidā, kā arī puses uz to nav tiesai norādījušas, tieši pretēji – pieteicēja pieteikumā izteikusi piekrišanu lietas skatīšanai rakstveidā, ievērojot lietas dalībnieku procesuālās intereses, lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un lietas materiālos esošos pierādījumus to savstarpējā kopsakarībā, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms turpmāko apsvērumu dēļ.

[6] Kā izriet no lietas materiāliem, centrs atzinis, ka pieteicēja īsteno negodīgu komercpraksi, kura ir profesionālai rūpībai neatbilstoša.

Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda, ka pieteicēja ir konkrēta veida komercprakses īstenoātāja. Tomēr lietā ir strīds, vai centrs pamatoti konstatējis, ka pieteicēja pieļāvusi negodīgas komercprakses īstenošanu.

[7] Saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1.punktu komercprakse ir negodīga, ja tā neatbilst profesionālajai rūpībai un būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar. Savukārt minētā likuma 6.pants noteic, ka komercpraksi uzskata par profesionālajai rūpībai neatbilstošu, ja tā netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispāratzītai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam.

Senāts ir atzinis, ka ikviena strīda par negodīgu komercpraksi gadījumā šā jēdziena saturs ir papildāms ar konkrēto situāciju raksturojošiem individuālajiem apstākļiem (*sk. Senāta 2020.gada 27.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-407/2020 (A420139417) 9.punkts*).

[8] Kā izriet no Lēmuma, centrs uzskata, ka pieteicēja pārkāpusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.² un 4.⁴ daļas atbilstoši nenovērtējot patērētāja maksāspēju, kā rezultātā piedāvājot kredīta produktus ar atmaksu vienā maksājumā un/vai grafikā, kad pēc

visu ikmēneša kredītu maksājumu izpildes patērētāja rīcībā nepaliek pietiekams līdzekļu daudzums ikdienas vajadzību segšanas nodrošināšanai.

Lai novērstu minēto pārkāpumu, centrs ne tikai uzlicis par pienākumu pieteicējai izbeigt minēto komercpraksi, turpmāk pārlicinoties par patērētāja maksātspēju vai nu atbilstoši Vadlīniju DSTI tabulā noteiktajam vai arī izmantojot citu metodoloģiju, tostarp, izvērtējot bankas kontu izdrukās, apgādājamo skaitu, iespējamās īres maksājumus u.c.

[8.1] Kā izriet no pieteikuma, pieteicēja faktiski uzskata, ka patērētāja kredītspējas novērtēšanai pamatā pietiekami ar to informācijas apjomu, ko kredītdevējam sniedzis pats patērētājs, savukārt papildus informācijas nepieciešamību izvērtē pats kredītdevējs individuāli, tādējādi šāda pienākuma uzlikšana pieteicējai nav pamatota.

Atbilstoši Direktīvas 2008/48/EK 26.apsvērumam ir svarīgi, lai kreditori neiesaistītos bezatbildīgos aizdevumos vai neizsniegtu kredītus, iepriekš nenovērtējot aizņēmēja kredītspēju, un dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamā uzraudzība, lai izvairītos no šādas rīcības, un jānosaka nepieciešamie līdzekļi, lai piemērotu kreditoriem sankcijas, ja tie šādi rīkojas. Kreditoriem vajadzētu būt pienākumam pārbaudīt katra atsevišķā patērētāja kredītspēju. Šajā sakarā kreditoriem būtu jāļauj izmantot ne tikai to informāciju, ko sniedz patērētājs, sagatavojot attiecīgo kredītligumu, bet arī ilgstošu darījumu attiecību laikā gūtu informāciju. Dalībvalstu iestādes varētu sniegt arī atbilstīgas norādes un pamatnostādnes kreditoriem. Savukārt saskaņā ar Direktīvas 2008/48/EK 8.panta 1.punktu dalībvalstis nodrošina, ka pirms kredītliguma noslēgšanas kreditors novērtē patērētāja kredītspēju, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas attiecīgā gadījumā iegūta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes. Dalībvalstis, kurās tiesību akti paredz, ka kreditori novērtē patērētāju kredītspēju, pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes, var saglabāt šo prasību.

Līdz ar to secināms, ka direktīva paredz pienākumu kredītdevējam pārlicināties par kredītņēmēja maksātspēju, lai novērstu bezatbildīgu aizdevumu izsniegšanu, tādējādi pasargājot patērētāju. Vienlaicīgi direktīva paredz, ka minētā pienākuma izpildei dalībvalstij ir jānodrošina kredītdevējam iespēja par patērētāja maksātspēju pārlicināties neatkarīgi no patērētāja sniegtās informācijas apjoma. Attiecībā uz Direktīvas 2008/48/EK 8.panta 1.punktā noteikto, ka patērētāja kredītspēja novērtējama pamatojoties uz patērētāja sniegto informāciju, ir ņemams vērā, ka patērētāja sniegtajai informācijai ir jābūt pietiekamai secinājumu par maksātspēju izdarīšanai, turklāt tā ir uzlūkojama kā zemākais sliekšnis, lai vispār būtu iespējams veikt patērētāja izvērtēšanu. Kā izriet no direktīvas 8.panta 1.punkta, patērētāja maksātspējas izvērtēšana, ņemot vērā datubāzes ir pieļaujama. Tādējādi kopsakarā ar direktīvas 26.apsvērumu pārbaudāmais informācijas apjoms nevar aprobežoties vienīgi ar patērētāja sniegto informāciju, bet tam ir jābūt tādām, kas dod iespēju kredītdevējam ticami pārlicināties par patērētāja maksātspēju, lai pēc iespējas samazinātu kredītņēmēja kā patērētāja apdraudējumu nākotnē.

Minētā direktīva ir iestrādāta Patērētāju tiesību aizsardzības likumā.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹daļas pirmo teikumu pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devējs izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas saņemta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām no atbilstoši normatīvajiem aktiem personas datu apstrādei izveidotām datubāzēm (turpmāk — datubāze) par personas ienākumiem un maksājumu saistību izpildi, kuras iegūtas normatīvajos aktos par fizisko personu datu aizsardzību un piekļuvi datubāzēm noteiktajā kārtībā.

Minētā panta 4.²punkta pirmais teikums noteic, ka pirms patērētājs un kredīta devējs vienojas par kredīta kopējās summas būtisku palielināšanu patērētāja kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta devējs atjauno savā rīcībā esošo finanšu informāciju par patērētāju un atkārtoti novērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu.

Savukārt saskaņā ar minētā panta 4.⁴daļas pirmo – ceturto teikumu, izpildot šā panta 4.¹ un 4.² daļā noteikto pienākumu, kredīta devējam ir pienākums pieprasīt, iegūt un izvērtēt informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem pienākuma izpildei atbilstošā apjomā. Patērētājam ir pienākums pēc kredīta devēja pieprasījuma sniegt informāciju par saviem ienākumiem un izdevumiem. Kredīta devējs var balstīties uz informāciju, kas saņemta tikai no patērētāja, ja tā ir pietiekama un dokumentāri pamatota. Kredīta devējs ir tiesīgs piešķirt kredītu tikai pēc tam, kad tas izvērtējis patērētāja spēju atmaksāt kredītu un izvērtējums liecina, ka kredīta saistības, visticamāk, tiks izpildītas saskaņā ar līguma noteikumiem.

Tādējādi, izvērtējot minētās tiesību normas kopsakarībā, secināms, ka kredītdevējs ir tiesīgs izsniegt kredītu tikai tad, kad ir izvērtējis patērētāja maksātspēju, pārbaudot tādu informācijas apjomu, kas ir pietiekams, lai izdarītu ticamus secinājumus par patērētāja maksātspēju. Turklāt secinājumu izdarīšana tikai uz patērētāja sniegtās informācijas pamata, ir uzlūkojama kā izņēmuma gadījums, kas pieļaujams tikai gadījumā, ja patērētāja sniegtā informācija ir pietiekama un, turklāt, dokumentāri pamatota, citiem vārdiem sakot, ja kredītdevējs par patērētāja sniegto informāciju ir pārliecinājies ne tikai no patērētāja paustā apgalvojuma par esošiem faktiem, bet konkrēto faktu pastāvēšana ir pārbaudīta, izvērtējot patērētāja iesniegtos dokumentāros pierādījumus. Pastāvot situācijai, ka kredītdevēja rīcībā ir vien patērētāja vispārīgi sniegta informācija bez dokumentāra pamatojuma, ir pamatoti uzskatīt, ka patērētāja sniegtās informācijas apjoms ir nepietiekams, kas savukārt ir par pamatu, lai kredītdevējs pārliecinātos par patērētāja ienākumiem un maksājumu saistību izpildi, iegūstot ziņas no datubāzēm. Līdz ar to kredītdevēja rīcības brīvība attiecībā uz patērētāja izvērtēšanai nepieciešamo informāciju ir pieļaujama attiecīgi uz to, kas ļauj gūt pietiekamu un ticamu priekšstatu par patērētāja maksātspēju (informācijas veids, daudzums u.c.), nevis tiesībām vispār aprobežoties tikai ar patērētāja sniegto informāciju.

Līdz ar to pieteicējas uzskats, ka patērētājs ir tiesīgs izvēlēties, kādu informāciju tas sniedz kredītdevējam, savukārt kredītdevējs pamatā ir tiesīgs to uzskatīt par pietiekamu un ticamu, ir nepamatots. Ja pieņemtu šādu pieteicējas uzskatu par pareizu, tad varētu rasties situācija, ka patērētājam, piemēram, neinformējot par viņa jau esošām kredītsaistībām un apgādībā esošajām personām, lai gan tādas ir, kā arī citiem finansiālo stāvokli ietekmējošiem

apstākļiem, un kredītdevējam patērētāja sniegto informāciju nepārbaudot, tiek izsniegts kredīts, kura atmaksa nav patērētājam iespējama. Līdz ar to kredītdevējs attiecībā pret patērētāju nav profesionāls un godīgs savā darbībā, jo patērētājam tiek sniegts pakalpojums, kura iespējamās sekas nav pārredzamas un plānojamas, ņemot vērā klienta individuālos apstākļus.

Tādējādi tiek pārkāpts Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta piecpadsmitā daļa noteiktais, ka, izstrādājot patērētāju kreditēšanas pakalpojumus, piešķirot kredītus, sniedzot kredīta starpniecības pakalpojumus, dodot padomu, sniedzot papildu pakalpojumus saistībā ar kreditēšanas pakalpojumu patērētājiem vai izpildot kreditēšanas līgumā minētās saistības, kredīta devējs, kredīta starpnieks vai kredīta starpnieka pārstāvis rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli, ņemot vērā patērētāja tiesības un intereses. Ar padoma došanu patērētāja kreditēšanu regulējošos normatīvajos aktos saprot individuālu ieteikumu sniegšanu patērētājam par vienu darījumu vai vairākiem darījumiem, kas saistīti ar kreditēšanas līgumu un kas ir no kredīta piešķiršanas un kredīta starpniecības darbībām atsevišķi nodalīta darbība.

[8.2] Pieteicēja iebilst centra norādītajam, ka tai, izmantojot patērētāja brīvo līdzekļu apjoma noteikšanas metodi, papildus ir jāizvērtē patērētāja bankas konta izdruku vai, ka pieteicēja dokumentāri nepārlicinās par patērētāja sniegtās informācijas pareizību.

Pieteicēja pieteikumā (*sk. pieteikuma 37.punktu lietas 7.lapā*) norādījusi, ka tā, balstoties uz tās maksātspējas procedūras 6.6.apakšpunktu, ne tikai balstās uz patērētāja sniegto informāciju par aktuālajiem ienākumiem un izdevumiem, bet pastāvīgi iegūst dokumentāru informāciju no AS „Kreditinformācijas birojs” integrētā pieslēguma Valsts ieņēmuma dienesta datubāzei, saņemot izziņu par patērētāja ienākumiem un AS „Crefo birojs” datu bāzes par patērētāja saistībām ar citiem kredītdevējiem, kā arī dokumentāru informāciju no parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzēju datubāzēm par patērētāju parādsaistībām.

Tiesa, pārbaudot lietas materiālus, konstatē, ka lietā atrodas pieteicējas 2018.gada 13.decembra Kārtība, kādā izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu un sniedz patērētāja kreditēšanas pakalpojumus (turpmāk – 2018.gada 13.decembra Kārtība) (*lietas 33. – 37.lapa*). Minētās kārtības 5.punkts noteic patērētāja reģistrēšanas kārtību. Saskaņā ar kārtības 5.2.apakšpunktu patērētājs ir tiesīgs pieteicējai iesniegt aizdevuma elektronisku pieteikumu, ja tas par sevi cita starpā norāda šādu informāciju: ikmēneša ienākumus (patērētāja ikmēneša regulāros ienākumus, tajā skaitā darba algu, ienākumus no saimnieciskās darbības, kapitāla un tā pieauguma (dividendes, procenti, intelektuālais īpašums, u.tml., kā arī pabalsti un stipendijas, ja to apmērs nepārsniedz 50 % no patērētāja regulāro mēneša ienākumu apmēra) (5.2.4.apakšpunkts); ikmēneša izdevumus (visi patērētāja ikmēneša izdevumi, tai skaitā esošo kredītsaistību maksājumi, īre, komunālie maksājumi, izdevumi par pārtiku, apgādībā esošām personām, izglītību un transportu un elektroniskajiem sakaru pakalpojumiem, u.c.) (5.2.5.apakšpunkts). Atbilstoši pieteicējas 2018.gada 13.decembra Kārtības 6.1.apakšpunktam pirms kreditēšanas līguma noslēgšanas pieteicēja izvērtē

patērētāja spēju atmaksāt aizdevumu, pamatojoties uz pieteikumu un dokumentāri pamatotu informāciju, kas saņemta no patērētāja un ziņām no datubāzēm par personas ienākumiem un maksājumu saistību izpildi. Savukārt atbilstoši minētās kārtības 6.6.apakšpunktam patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanas process norit automātiski, izmantojot pieteicējai pieejamās informācijas tehnoloģijas un datubāzes. Patērētāja spējas atmaksāt kredītu izvērtēšanas process norit manuāli, izmantojot pieteicējai tam kvalificētos darbiniekus, ja automātisks izvērtēšanas process nav iespējams vai pamatots. Automātiskais un manuālais izvērtēšanas process notiek izmantojot vismaz šādus datus: pieteicējas klientu kredītvēstures datus; pārādvēstures datubāzes; kredītinformāciju datubāzes; Uzturlīdzekļu garantijas fonda administrācijas datubāzi; Valsts ieņēmumu dienesta datubāzi.

Tiesa, izvērtējot iepriekšminētos pieteicējas 2018.gada 13.decembra Kārtībā iekļautos nosacījumus, secina, ka pieteicēja ir noteikusi to informāciju, ko ir jāsniedz klientam un ko izvērtē pieteicēja, lai novērtētu tā maksātspēju. Cita starpā pieteicējas klientam ir jāsniedz informācija par tā izdevumiem, kas ir ne tikai jau esošās kredītsaistības, bet arī jebkuri citi izdevumi, piemēram, izdevumi uzturam, māj-saimniecībai, izglītībai utt. Atbilstoši pieteicējas noteikumiem klienta maksātspēja, tas ir, klienta sniegtā informācija pamatā tiek izvērtēta automātiski, izmantojot pieteicējas kārtībā noteiktās datubāzes (*sk. kārtības 6.6.apakšpunktu lietas 34.lapas 2.pusē*) un tikai atsevišķos gadījumos personu izvērtēšana notiek manuāli. Tādējādi pieteicēja uzskata, ka tās rīcībā esošā informācija tiek pārbaudīta dokumentāri, balstoties uz tās izmantotajām datubāzēm.

Tiesa minētajam nepiekrīt, jo, lai uzskatītu, ka pieteicēja izpilda gan Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 4.⁴daļā, gan pieteicējas 2018.gada 13.decembra Kārtībā noteikto, ka informācijai jābūt dokumentāri pamatotai, tad jebkurai klienta iesniegtajai informācijai būtu jābūt dokumentāri pamatotai, tai skaitā informācijai par ikdienas tēriņiem u.c.

Centrs, 2020.gada 12.februārī pārbaudot pieteicējas īstenoto komercepraksi, kas saistīta ar kredīta ņēmēju maksātspējas izvērtēšanu atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.², 4.⁴, 4.⁷,4.⁸ un piektajai daļai, kā arī pieteicējas 2018.gada 13.decembra Kārtībā norādītajiem kritērijiem, secināja, ka patērētāju maksātspējas izvērtēšanas procesu pieteicēja ir automatizējusi, izņemot atsevišķus gadījumus, kad patērētāja spēja atmaksāt izvērtēta manuāli. Informāciju par patērētāja ienākumiem pieteicēja iegūst izmantojot AS „Kredītinformācijas birojs” integrēto pieslēgumu Valsts ieņēmuma dienesta datubāzei, informāciju par patērētāja saistībām par citiem kredītdevējiem, izmantojot AS „Crefo birojs” datubāzi.

Tādējādi, kopsakarā ar pašas pieteicējas paskaidroto par to, kas pieteicējas ieskatā tās komercdarbībā pārbaudot patērētāja maksātspēju ir uzskatāma par dokumentāri pārbaudāmo informāciju, secināms, ka pieteicējas rīcībā esošā un maksātspējas izvērtēšanai klienta nodotā informācija pilnībā netiek pamatota ar dokumentāriem pierādījumiem, proti, no pieteicējas rīcībā esošajām datubāzēm nevar gūt dokumentāru pamatojumu par klienta izdevumiem, piemēram, izdevumiem pārtikai, izglītībai, komunālajiem maksājumiem u.c. Līdz ar to tiesa par pamatotu atzīst centra secinājumu, ka pieteicēja faktiski neizpildīja gan Patērētāju tiesību

aizsardzības likumā, gan pašas kārtībā, kas balstīta iepriekšminētajā likumā, noteikto prasību par dokumentāru pamatojumu esību, proti, pieteicēja bez profesionālas rūpības īstenoja savu saimniecisko darbību. Tā kā pieteicēja pamatā izmantoja automātisko izvērtēšanas procesu, tad pieejas neesība klientu konta izdrukām, varēja būtiski ietekmēt pamatota lēmuma par kredīta izsniegšanu pieņemšanu, kas savukārt varēja negatīvi ietekmēt klientu ekonomiskās intereses. To, ka pieteicējai nebija iespējams dokumentāri pārliecināties par visas klienta sniegtās informācijas patiesumu, cita starpā liecina arī apstāklis, ka tikai 2020.gada 9.aprīlī, pieteicējai izdodot jauno Kārtību, kādā izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu un sniedz patērētāju kreditēšanas pakalpojumu (*lietas 121. – 145.lapa*), tika noteikts, ka pieteicēja cita starpā pārbauda arī informāciju no klienta bankas konta (izmantojot pieteicējas programmatūru automātiski sagatavota atskaite par ikmēneša ienākumiem un izdevumiem vai augšuplādēta izdruka no bankas konta) (*sk. 6.4.un 6.6.6.apakšpunktu lietas 124.lapā*). Tāpat par minēto liecina pieteicējas 2020.gada 9.aprīlī sniegtā informācija par tehnoloģisko risinājumu ieviešanu pieteicējas sistēmās, kas ļaus iegūt informāciju no patērētāja bankas konta par viņa ikmēneša ienākumiem un izdevumiem (*lietas 119. – 120.lapa*).

Attiecībā uz pieteikumā norādīto, ka atbilstoši 2018.gada 13.decembra Kārtības 6.7.apakšpunktam pieteicēja, izvērtējot patērētāja maksātspēju, var izmantot papildus patērētāja maksātspējas izvērtēšanas metodes, ja tās nodrošina augstāku ticamību, tiesa norāda, ka minētais nevar ietekmēt to apstākli, ka pieteicējai izvērtējot tās klienta maksātspēju primāri jāizpilda Patērētāju tiesību aizsardzības likumā noteiktās prasības attiecībā uz patērētāja maksātspējas izvērtēšanu, tai skaitā prasību balstīties uz informāciju, kas ir pietiekama un dokumentāri pamatota.

[8.3] Pieteicēja uzskata, ka centrs nepamatoti uzskatījis, ka kredīta atmaksas termiņa pagarināšana liecina par pārvērtētu patērētāju maksātspēju.

Tiesa konstatē, ka lietas materiālos atrodas maksātspējas vērtēšanas pārbaudes veidlapas, kas aizpildītas centram izlases kārtībā pārbaudot desmit pieteicējas kredītlietas (*lietas 94. – 112.lapa*).

Kā izriet no informācijas minētajās kredītlietās, visi kredīti ņemti ar atmaksas termiņu uz vienu mēnesi, tādējādi domājams, ka atbildīgam kredītņēmējam bija jāapzinās, ka aizņemto summu būs iespējams nomaksāt minētajā termiņā. Vienlaicīgi no lietas materiāliem, redzams, ka piecos gadījumos no desmit (*lietas 94., 95., 99., 105.un 107.lapa*), patērētājiem kredītīguma darbības laikā piešķirti papildizdevumi, kas divos gadījumos nedaudz pārsniedz pirmreizējo aizdevumu (*lietas 95.un 107.lapa*), bet pārējos – ir mazāks vai pat nesasniedz pusi no sākotnējā aizdevuma, līdz ar to sekojot loģikai, patērētājam kopējā aizņemtā kredītsumma bija jāspēj atmaksāt vidēji divos mēnešos, tas ir, paredzot vienu, maksimums divus kredīta atmaksas termiņa pagarinājumus. Tomēr visos gadījumos kredīta sākotnējais atmaksas termiņš pagarināts piecas reizes, kas norāda uz patērētāja grūtībām veikt kredīta savlaicīgu atmaksu. Turklāt, ja pat uz iepriekšminētajiem gadījumiem saistībā ar kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu lūkotos kopsakarībā ar papildizdevumu piešķiršanu, tad bez ievēribas nav

atstājams apstākļi, ka divās kredītlietās, kurās nav piešķirts papildizdevums (*lietas 109.un 111.lapa*), kredīta atmaksas termiņš arī pagarināts piecas reizes.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kopsakarībā ar to, ka divas no desmit kredītsaistībām ir cedētas, jo nav veikta kredīta atmaksas un vienā tiek kavēta kredīta atmaksa (*lietas 97., 101.un 104.lapa*), kā arī ņemot vērā centra konstatēto attiecībā uz parādsaistību lielumu iepretim dokumentāri pārbaudāmajiem (nevis patērētāja nosauktajiem) ienākumiem mēnesī, liecina par pieteicējas profesionālajai rūpībai neatbilstošu saimnieciskās darbības īstenošanu (patērētāju maksāspējas nepienācīgu izvērtējumu), kas rezultējas vai ar kredīta atmaksas absolūtu nespēju vai kredīta atmaksas vairākkārtēju pagarinājumu.

Pieteicēja konkrētajā lietā nepamatoti salīdzina kredīta atmaksas vairākkārtēju pagarinājumu ar kredītiestāžu sniegto pakalpojumu – kredītkarti, ar kuru tiek nodrošināta patērētāja kredītēšana ar iespēju ik mēnesi maksāt tikai procentus par kredīta lietošanu bez pienākuma uzreiz segt aizdevuma pamatsummu, jo, pirmkārt, tas ir cita veida pakalpojums (produkts), otrkārt, būtiski apstākļi, kādos kredītsaistību atmaksas pagarinājums radies.

[8.4] Pieteicēja pieteikumā iebilst, ka centrs nepamatoti ir vērtējis mērķtiecīgi izvēlētas kredītlietas, kas vispārinātas uz pieteicējas saimniecisko darbību kopumā.

Tiesa pieteicējas iebildumu noraida kā nepamatotu.

Pirmkārt, pieteicēja nav norādījusi, kāds viņasprāt būtu lietderīgais kredītlietu pārbaudes skaits, lai uzskatītu centra izdarītos secinājumus par ticamiem.

Otrkārt, pārbaudot arī desmit izvēlētas kredītlietas un konstatējot tajās līdzīgus trūkumus, pamatoti var secināt, ka tiem nav gadījuma raksturs, bet ir pastāvīgi īstenotas komercprakses rezultāts.

Treškārt, pārbaudot lietas materiālos esošo pieteicējas kredītlietu (644 gadījumi) sarakstu (*lietas 54. – 89.lapa*), konstatējams, ka visās sākotnējais atmaksas termiņš ir ticis noteikts līdz vienam mēnesim, tomēr daudzos gadījumos ir veikts vairākkārtējs kredīta atmaksas pagarinājums, pat ja nav bijis piešķirts papildizdevums, kas savukārt norāda uz līdzvērtīgu situāciju esību arī citos gadījumos ārpus centra novērtētajām desmit kredītlietām.

Savukārt attiecībā uz pieteicējas norādīto, ka centrs nav ņēmis vērā, ka lietas izskatīšanas iestādē laikā piešķirtie kredīti, kuros bija pagarināts atmaksas termiņš ir atmaksāti pieteicējai, tiesa norāda, ka tam konkrētās lietas ietvaros nav nozīmes. Apstākļi, ka patērētājs par savām parādsaistībām ar pieteicēju ir norēķinājies, nenozīmē, ka pieteicējas profesionālai rūpībai neatbilstošās komercdarbības rezultātā patērētājam netika nodarīts kaitējums, kā rezultātā kredīta atmaksa prasīja grūtību pārvarēšanu, kuras nebūtu iestājušās, ja patērētāja maksāspējas izvērtēšanai no pieteicējas puses būtu pievērsta atbilstoša rūpība.

[9] Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka pieteicēja, bez pietiekamas rūpības novērtējot patērētāju maksāspēju, ko būtu pamatoti sagaidīt no pieteicējas kā attiecīgās komercdarbības jomas pārzinātājas, radīja situāciju, ka kredītattiecībās tika iesaistītas personas, kurām visai ticami, ja tiktu veikta atbilstoša maksāspējas novērtēšana, kredīta

izsniegšana tiktu atteikta, tādējādi pasargājot viņu ekonomiskās intereses. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicēja īstenoja profesionālajai rūpībai neatbilstošu saimniecisko darbību.

[10] Saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astoto daļu, ja centrs atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

1) nosaka komercprakses īstenošanai pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām;

2) nosaka komercprakses īstenošanai pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi;

3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama;

4) nosaka komercprakses īstenošanai pienākumu publicēt attiecīgajai komercprakti atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norādīta labotā informācija, atsaucot negodīgo komercpraksi;

5) uzliek naudas sodu šā likuma 15.² pantā noteiktajā kārtībā;

6) nosaka par labas prakses kodeksu atbildīgajai personai pienākumu izdarīt labojumus kodeksā, lai novērstu negodīgu komercpraksi.

Kā izriet no Lēmuma, centrs ir ņēmis vērā apstākli, ka pieteicēja ir sadarbojusies un veikusi darbības, lai uzlabotu īstenojamo komercdarbību, tādējādi Lēmumu pamatojot ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotās daļas 2.punktu, proti, nosakot pienākumu izbeigt konstatēto negodīgo komercpraksi. Savukārt Lēmumā noteiktais pienākums nodrošināt pieteicējas īstenošanas komercprakses atbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 4.¹, 4.², 4.⁴ un piecpadsmitajai daļai ir uzlūkojams nevis kā patstāvīgs pieteicējai uzliktais tiesiskais pienākums, bet gan kā dabiskās sekas, ja pieteicēja izbeigs iepriekš īstenoto negodīgo komercpraksi, jo šāda tiesiska pienākuma uzlikšanu neparedz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astoto daļu. Savukārt Lēmumā norādītās iespējas, kādā veidā pieteicēja var nodrošināt atbilstību likuma prasībām, ir uzlūkojamas, kā centra ieteikumi vislabākā rezultāta sasniegšanai. Par minēto liecina Lēmumā norādītie alternatīvie risinājuma veidi, gan tas ka Vadlīnijām nav saistošs juridiskais spēks, bet gan tās centrs izdevis, lai sniegtu atbalstu komersantiem, kā to paredz Direktīvas 2008/48/EK 26.apsvēruma, ka dalībvalstu iestādes varētu sniegt arī atbilstīgas norādes un pamatnostādnes kreditoriem.

Attiecībā uz pieteicējai uzlikto pienākumu veikt izmaiņas pieteicējas maksātspējas izvērtēšanas procesā un informēt centru par Lēmuma izpildi, norādāms, ka Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotās daļas 1.punkts nosaka tiesības centram uzlikt pienākumu komercprakses īstenošanai atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām. Tādējādi, lai centrs pārliecinātos, vai pieteicēja ir pārtraukusi īstenot negodīgu komercpraksi, saprātīgi ir prasīt no pieteicējas pierādījumus tam. Apstākļi, ka pieteicēja centram bija iesniegusi rediģēto Kārtību, kādā izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu un sniedz

patērētāju kreditēšanas pakalpojumu (izdota 2020.gada 9.aprīlī), vēl nenozīmē, ka pieteicēja faktiski bija pārtraukusi negodīgo komercpraksi, jo kā jau tiesa iepriekš spriedumā konstatēja, pieteicēja, kaut arī tās 2018.gada 13.decembra Kārtībā bija noteikts pienākums patērētāja maksātspēju izvērtēt ņemot vērā dokumentāri pamatotu informāciju, tomēr minētais netika pilnībā īstenots.

Līdz ar to tiesa atzīst Lēmumā pieteicējai uzlikto tiesisko pienākumu par samērīgu iepretim centra konstatētajai pieteicējas īstenotajai komercpraksi.

[11] Ņemot vērā iepriekš secināto, tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku, bet pieteicējas pieteikumu par nepamatotu un tādēļ noraidāmu.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt SIA „EXTRA CREDIT” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2021.gada 22.novembra lēmuma Nr.21-pk atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese

A.Karnīte

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU